

DZIEŁ

**Pierwsze Ilustrowane Pismo Zawodowe poświęcone krawiectwu w Polsce
z dodatkłem sezonowym żurnali m6d.**

== Przedpłata roczna ==

W Kraju . . . . . 12 zł.
W Ameryce . . . . . 2 dol.
Nr. pojedynczy . . . . . 1 zł.
Z kompl. żurnali . . . . . 22 zł półr.

Redakcja i Administracja:
Królewska Huta, ulica Wolności 76
Wydawca:
Wojciech Samarzewski, Król. Huta.
Konto-czek. P. K. O. 300 979 Katowice.

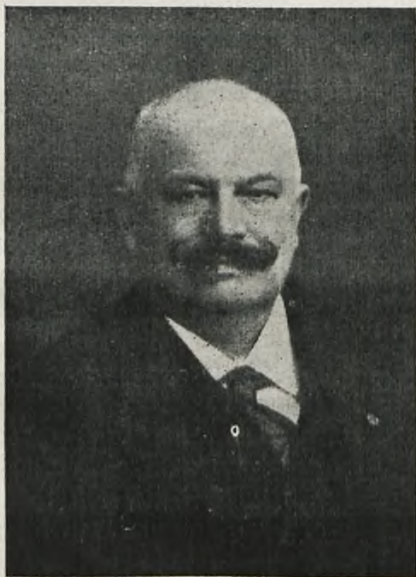
== Ogłoszenia ==

1/1 strona 180 złp. 1/2 str. 90 złp., 1/4 str. 50 zł.
1/8 str., 25 złp. 1/16 str. 15 złp.
na I. str. o 50% drożej.

Sp. J6zef Segeta

Starszy Cechu katol. Mistrz6w i Mistrzyni6w krawieckich
oraz Prezes Zwi6zku kat. krawc6w i krawczy6n
we Lwowie.

W szeregi czł6nk6w Cechu krawc6w lwowskich, j6cy odeszli w ostatnich czasach w zaświatę, odszedł za tymi dnia 18. lutego 1931 r. wielce wybitny or6downik tegoż, Starszy Cechu s. p. J6zef Segeta wieku lat 71.

Zmarł po długiej i ci6żkiej chorobie serca, wydawszy ostatnie tchnienie w śnie, w czym należy dopatrzeć zasługę u Stw6rcy Najwyzszego odszedłszy w spokoju. Zgonem Jego pozostawia wniewtulonym żonę oraz siostrze6nica jako następcę swego poważnego warsztatu zarazem Cech lwowski.

Na Morawach urodzony r. 1860 praktykę zawodową r. 1878 uko6czył.

A kiedy pewny był siebie jako zdolny czeladnik za dawnego programu w6dr6wek, wyruszył w świat za chlebem i lepszej przyszłości a po długiej w6dr6wce osiadł we Lwowie.

Lw6w go przyjął w swe progi gościnne. A że cała duszą stawianiu, tą właśnie o bogatym pokładzie charakteru, to legendarne tchnienie Lwowa, przyjęło swem swoistym urokiem tego rzemieślnika w Jego w6dr6wce. Boć życie jakie tu spędził wśród niestrudzonych i szlachetnych d6żeń, żywo dowi6dł jak pokochał to miast6 i ludzi.

W r. 1894 stał się samodzielnym mistrzem i z biegiem czasu pracownia należała do najpoważniejszych.

Jako mistrz pracuje z wielkim poświęceniem na niwie tworzenia plac6wek zawodowych i społecznych.

Dowodzi nietylko szlachetny charakter lecz jasno swe chrześcijańsk6 i ludzkie uczucia oddaje. Na każdym kroku broni6c stan rzemieślnika, dbał o jego szczytne stanowisko wśród społeczeństwa, przyczem swoją osob6 daje obraz typowego rzemieślnika mieszcz6na. Do głębi duszy wyczuwaj6cy i dbały o losy swego zawodu, widzi się go na w6ciach i zjazdach lub zgromadzeniach rzemieślniczych.

Jako wybitny m6wca i referent broni i kieruje wszelkie sprawy swemi wrodzonymi zdolnościami, w czym najwyższe zaufanie i wszechstronny szacunek zdobywa.

Należy do wszelkich Tow. rzemieślniczych na terenie Lwowa jako czł6nek Tow.: Mieszcz6ańskiego Strzelnica, Tow. „Skala“, Tow. „Gwiazda“ i wiele innych.

Z chwil6 naszego stanowienia Pa6nstwowego, kiedy weszła w życie nowa ustawa przemysłowa, swem niepożytem doświadczeniem orjentuj6c się najdokładniej, pierwsz6 jego myśl6 wedle brzmienia ustawy zabezpieczyć byt i przyszłość rzemieślnika mistrza.

W r. 1927 zakł6da Zwi6zek kat. krawc6w i krawczy6n, celem wzajemnej pomocy.

W r. 1928 zakł6da Cech katol. Mistrz6w i Mistrzyni6w krawieckich, przyczem daje dow6d lojalności dla sprawy narodowej oraz Pa6nstwa.

Ćciśle na zasadach ustawy przemysłowej statut dla Cechu krawieckiego opracował. W tym duchu z największ6 ścisł6ci6 wszelkie paragrafy dotycz6ce zawodu zachowuj6c, cał6 sw6 rzesz6 objaśniał i zaprawiał w przy-

szłości. W tak owocnej pracy około dobra zawodu, jaką ś. p. Józef Segeta położył, Cech lwowski Jego zgonem ponosi bolesną stratę jako wzorowego orędownika.

Aby oddać należny hołd zmarłemu, zebrały się na posiedzenie Wydziały Cechu i Związku, przyczem ułożono program pogrzebu.

To też orszak żałobny był poważnym wyrazem, że rzesza Jego której przewodził, najwyższą część swemu drogiemu orędownikowi oddaje. Nad grobem w imieniu Cechu pożegnał Kol. E. Tomaszewski. Przedstawił cały życiorys Starszego Cechu, Jego zasługi, przez to szlachetne życie jakie zaznaczył, dodając przytem obraz chrześcijańskich uczuć jakie go zdołał. Nie posiadał kamienia, natomiast zbudował sobie grobowiec za życia, jako kamienicę na wieczny spoczynek.

Kiedy jednemu z kolegów córeczka mała tragicznie zmarła ś. p. Józef Segeta ujęty bolesnym złamaniem w rozpacz Rodziców i aby ukoić tych ból, udzielił miejsca w swem grobowcu tej dziecinie.

Po tym ostatnim wyrazie czynów szlachetnego człowieka, zamknął kamień grobowy najdroższego towarzysza życia stroskanej żonie, przyjaciela siostrzeńcowi, lecz nie zamknie się pamięć dla Cechu i w swej bolesnej stracie daje wyraz

Cześć Jego pamięci!

St. K.

† Julia Dąbkówna.

W niedzielę, dnia 1. marca 1931 r. zmarła ś. p. Julia Dąbkówna, mistrzyni krawieczyzny damskiej w Mysłowicach.

Pogrzeb odbył się przy licznych udziale rzemiosła i obywatelstwa we środę, dnia 4. marca 1931 r. w Mysłowicach.

Ś. p. Julia Dąbkówna była jedną z pierwszych pionerek organizacji Cechu Krawczyń w Katowicach oraz współzałożycielką Izby Rzemieślniczej w Katowicach, do której należała jako członek Rady Przybocznej Komisarza Rządowego od jej założenia, jako jedyna przedstawicielka zawodu krawieczyzny damskiej. Ponadto zmarła była zastępczynią przewodniczącej Przymusowego Cechu Krawczyń w Katowicach, oraz należała do Komisji egzaminacyjnych czeladniczej i mistrzowskiej swego zawodu. Gorliwą pracą dla dobra rzemiosła zyskała sobie uznanie w sferach całego rzemiosła. — Niech odpoczywa w spokoju!

Redakcja i Wydawnictwo Odzieży.

Jak wybrać sobie nowego terminatora?

Niezadługo nastąpi koniec roku szkolnego, gdzie opuściwszy szkołę wstępują do terminu. Stąd nie od rzeczy będzie podać kilka uwag na temat **doboru terminatorów**.

Przedewszystkiem zainteresować winien majstra wygląd zewnętrzny przyszłego terminatora. Fizycznie dobrze rozwinięty chłopiec, posiadający więcej sił, niż wiek jego to warunkuje, będzie bezwątpienia miał więcej szans, niż chłopiec słabowity i fizycznie niedorozwinięty. Zawód rzemieślniczy majstra krawieckiego stawia do fizycznej sprawności młodocianych wysokie wymagania. Stąd winien terminator być przedewszystkiem

zdrowy. Zdrowe serce, zdrowe przyrządy oddechowe i dobra muskulatura są koniecznością nieodzowną. We-soły, bez troski temperament ręczy zazwyczaj za sprawność w pracy. Terminator krawiecki nie może być marzycielem ani śpiochem.

Jednak sprawność fizyczna **wyłącznie** nie może wywierać bezwzględnego wpływu na decyzję przyjęcia. Jeśli uprzytomnimy sobie czego wszystkiego wymaga się w późniejszym życiu od rzemieślnika, szczególnie w dziedzinie kalkulacji, ustawodawstwa, spraw podatkowych, badania rachunków i ksiąg handlowych, będziemy musieli przyznać, że majster winien wyegzaminować również **duchowe zdolności** chłopca. Doskonałym miernikiem w tym kierunku jest **świadectwo opuszczenia szkoły**. Minimum wiedzy i wiadomości z elementarnych przedmiotów nauki ogólnej jest koniecznie potrzebnem. To minimum stanowi ukończenie ostatniej klasy szkoły powszechnej lub kilku klas szkoły średniej. Żaden chłopiec, który nie może się wykazać tym minimum, nie powinienby zostać rzemieślnikiem.

Rzemiosło winno dużyć do tego, aby przyjmować terminatorów z **wykształceniem szkół średnich**. Czasy, w których się wykonywało pracę ściśle określoną i ograniczoną, biegnącą w starych torach przyzwyczajenia, minęły bezpowrotnie. Dziś piętrzą się przed rzemieślnikiem, a tem samem i przed krawcem nieraz zadania tak nieoczekiwane i nowe, że wymagają one samodzielności w decyzji. Terminatora rzemieślniczego od robotnika przemysłowego wyróżnia właśnie okoliczność, że pierwszy, dzięki osobistym zdolnościom może w życiu kiedyś zdobyć stanowisko samodzielne jako majster. Do tego należy ale nie tylko zdrowe ciało, ale przede-wszystkiem kultura ducha, rozwinięta harmonijnie przez wystarczające wykształcenie szkolne.

Z poszukiwaniem ucznia nie powinien majster zwlekać za długo, bo najlepszy materiał w międzyczasie się ulokuje u innych majstrów. Jedno należy bowiem podkreślić: **chłopców, którzy siedzą długo po opuszczeniu szkoły w domu należy brać bardzo krytycznie, bo to bowiem chłopcy niezdecydowani i przebierający może nawet bojący się pracy, którzy nie dojdą do celu, bo nie chcą**. Chłopiec pracowity wie zazwyczaj już w ostatnim roku szkoły, czem zostanie i sam się stara, aby znaleźć miejsce terminowania. Przedewszystkiem musi istnieć skłonność do zawodu. Przyszły terminator musi być przeniknięty uczuciem, że nosi z sobą ową sławną „laskę marszałkowską“. Kto poświęca się zawodowi niechętnie i tylko za poradą rodziców, bez wewnętrznego przymusu, ten nigdy dobrym rzemieślnikiem nie będzie.

Bardzo wielkie znaczenie ma również dom rodzinny, z którego pochodzi terminator. Stąd winien majster zapoznać się dokładnie z rodzicami owego przyszłego terminatora i wy badać poglądy ojca. „Jabłko nie pada daleko od jabłoni“ mówi przysłowie. Niechaj żadnemu majstrowi nie sprawia fatygi odwiedzenie rodziców swego przyszłego terminatora. A gdyby pomimo wszystko pojsć miało złudzenie, to można je na-

prawić, zanim upłynie czas próbny. Podczas tego czasu próbnego może majster też dokładnie stwierdzić jakie kwalifikacje terminator posiada. Punktualność, zamiłowanie do porządku i czystości, prawdomówność i bezwzględne posłuszeństwo, rzetelność, pracowitość i zapobiegliwość ukazują się już w pierwszych dniach, tak samo jak błędy i wady terminatora. Jeśli okaże się także jako wpływ złych skłonności, należy bezwzględnie skończyć. Szybko decydujący się majster wyświadcza temsamem usługę sobie i terminatorowi.

Przy rozmyślach na ten temat, dotyczących wyboru odpowiedniego terminatora powinien majster pamiętać o tem, że nie chodzi o niego i o terminatora, bo majster ma też zobowiązania względem swych kolegów i względem całego rzemiosła. Chłopiec zapobiegliwy i pracowity będzie zawsze lepszym terminatorem, czeladnikiem a później majstrem niż tępy i nieprzewidujący człowiek, który później powiększy tylko jeszcze masę niezadowolonych. Właśnie w czasach dzisiejszych potęgującego się bezrobocia powinien świadomy odpowiedzialności majster pomyśleć nietylko o sobie, a o przyszłości całego stanu krawieckiego, a temsamem, rzecz jasna, brać pod uwagę i swoją przyszłość. Interesy czysto egoistyczne mogą pewnego dnia stać się fatalnymi. Stąd jeszcze raz: **Bacność przy doborze terminatorów!**

Dr. L. Rządkowski.

O kroju dla krzywych i garbatych.

Skrzywienie ludzkiej figury, jest to właściwie przesunięcie grzbietu wraz z łopatkami i klatką piersiową.

W skrzywieniu tem łopatka jednej strony występuje z płaszczyzny wspólnej ubu łopatom, wskutek czego z drugiej strony figury występuje biodro i jednocześnie — lecz w mniejszym stopniu — także klatka piersiowa.

Takie nazwisko, trywialnie nazwane, znanem jest pod nazwą jednostronnego garbu, a krawca zadanie w tym razie polega na wyrównaniu wad symetrii, stanowiącej podstawę harmonii zewnętrznej człowieka.

Gdy jednak grzbiet figury skrzywiony jest wyłącznie przez przerosł mleczca pacierzowego, przyczem żadna z łopatek nie uległa przesunięciu w stronę drugiej łopatki, wtedy garb występuje w samym środku pleców, grzbiet cały obustronnie wypukły sprawia wrażenie jakby szyja zapadła się w ramiona, a ramiona podniosły wysoko. Trywjalnie zowie się to garbem dwustronnym.

Zadanie krawca w tym razie polega na dopasowaniu sukni na figurę nienormalną, ale posiadającą symetrię.

W pierwszym wypadku należy zdejmować miarę osobno z obu połów ciała. Więc osobno prawą połowę piersi, osobno prawą połowę boczka pleców i t. d., a potem osobno lewą połowę piersi, boczka pleców i t. d.

Sposób zdejmowania miary jest taki sam, jak przy normalnej figurze, tylko dla wymiaru grzbietu, wypukłości i zapadnięć potrzeba nam zdjąć d. i e miary więcej niż zwykle, a mianowicie: na linii prostopadłej wzdłuż pleców, łączącej środek kołnierza ze środkiem pasa, w tyle, t. j. na środku-

wym szwie pleców, oznaczony kredą na figurze punkt, przez który przechodzić by powinna linja pozioma, przeprowadzona pod pachami.

Punkt ten nazwiemy punktem środka pleców.

Potem mierzymy odległość od tego punktu do punktu, gdzie szew ramienia przecina szew kołnierza, t. j. do punktu koinierzo=ramieniowego. Dajmy na to odległość punktu środka pleców od punktu kołnierzo=ramieniowego z prawej strony wynosi 19 cm., zaś ta sama odległość z lewej strony wynosi 18 cm.

Co to znaczy?

To znaczy, że ramię prawe jest o jeden cm. wypuklejsze niż ramię lewe.

Zauważmy teraz, że pacha pleców zaczyna się od punktu ramieniowego pachy, a kończy przy wierzchołku boczka w punkcie plecowym pachy.

Wiemy o tem, że po skończeniu sukni oba punkty ramieniowe pachy — lewy i prawy — muszą być obowiązkowo na jednej linii poziomej, wiemy także, że oba punkty plecowe pachy, tak lewy jak i prawy, muszą być również na jednej poziomej linii. W razie więc, gdy z powodu wadliwej figury punkty te nie znajdują się na jednej linii, należy radzić sobie podkładami, a przy braniu miary oznaczyć sobie kredą na figurze oba punkty plecowe pachy tak, by znajdowały się na jednej poziomej linii.

Mierzmy odległość prawego punktu plecowego pachy, potem odległość lewego punktu plecowego pachy od tego samego środka pleców w pasie t. j. od punktu plecowego pasa.

Dajmy na to — z prawej strony otrzymamy 33 cm. zaś z lewej strony 32 cm.

Co to znaczy?

To znaczy, że łopatka prawa wypuklejsza jest o 1 cm. niż łopatka lewa.

Kyliny, dywany i kobierce!

W Małopolsce wschodniej, a to: w Zbarażu, Tokach, Markopolu i jeszcze w kilku innych miejscowościach, rozpowszechnione wśród wielu rękodziel, jest tkactwo, a że zajmuje miejsce godne uwagi nie zaszkodzi z niem zapoznać się. Każdy rodzaj kылima, dywana czy kobierca jest rzeczą kosztowną, przeznaczoną dla estetyczności i wygody. Powyższe tkaniny wywodzą swe pochodzenie z bardzo odległych czasów, bo w wiekach średnich mamy już fabryki we Włoszech i Francji, bardzo dobrze prosperujące.

Kyliny wyrabiają kылimkarze na warsztatach tkackich, węższych lub szerszych, tak że szerokość sięga nawet dwa metry i więcej.

Normalna miara kылima wacha się 2'25 m długości i 1'25 m szerokości.

Pragnący mieć kылim stara się o nici konopiane lub lniane na osnowę, i przedzie owczą wełnę na wątek, daje ją zabarwić i tak spreparowany surowiec dostarcza kылimkarzowi.

Kolory decydujące o efektywności wyrobu są: następujące; czerwony, fioletowy, zielony, żółty i czarny. Wyrabiający kylim stara się, witek silnie wbijać, spajając, żeby tkanina była gęsta, nici równo obok siebie biegnące, czyli watek ma całkowicie zaryć osnowę.

Gdyby kilimkarz na niciach osnowy przeplatał jednobarwne nici wiatku, to wyszedłby z rąk jego kylim jednobarwny podobny na jednobarwne sukno. Żeby tę jednobarwność zmienić, kylimkarz wyrabia na jednobarwnym polu różne wzory. Wzory wyrabia, przeplatając różnobarwnymi nićmi tylko nici osnowy, i na tak wielkiem miejscu jak wzór wymaga, a resztę dopełnia jednobarwną nicią tła.

Ornamentyka wzorów na kylimach i jej rozmieszczenie, jest ciekawą, a do charakterystyki jej należą wzory geomeryczne, lub zaczerpnięte z flory, bardzo rzadko można spotkać motyw taunowy.

Jak w wyszywkach tak i w wyrobie spisanego rękodzieła, zajmuje się chętnie naród ukraiński, co można udowodnić z historii.

W dawnych czasach przemysł ten wysoko stał i kwitnął na Ukrainie lecz przedwcześnie zwiął się zwiędł, bo zubożały naród nie odczuwa potrzeby drogiego wyrobu. Pomimo upadku ukraińskiego przemysłu, znaleźli się ludzie dobrej woli i ochoty zamilowani w pięknie, lubieżnie bogaci jak np. hrabia Włodzimierz Dzieduszycki zbierał różne wzory kylimów i dywanów, i na te wyroby zwrócił uwagę całego świata.

Śladem Dzieduszyckiego poszedł Władysław Fedorowicz, właściciel dóbr w Oknie na Podolu, nie szcędząc trudu ani wydatków zbierał te wyroby, a zrozumiawszy ich wartość założył przed wojną szkołę kylimarską w Oknie, na to, aby odświeżyć, odżywić starą gałąź tak charakterystycznego rękodzieła.

W. Huryn.

Sprostowanie.

W numerze 3 „Odzieży“ na marzec strona 4 w tytule „Kalkulacja Ulstra“ zakradły się pewne błędy drukarskie i w zliczaniu które niniejszem prostujemy.

Wiersz 11-ty zamiast materiału przeciętnie 2,20 a 36 zł 72,20 ma być 79,20.

wiersz 15-ty zamiast 120,45 ma być koszt własny 129,45.

wiersz 16-ty zamiast 30,00 ma być 32,55,

wiersz 17-ty zamiast 150,45 ma być 160,—

wiersz 20-ty zamiast 50 ma być 40,—

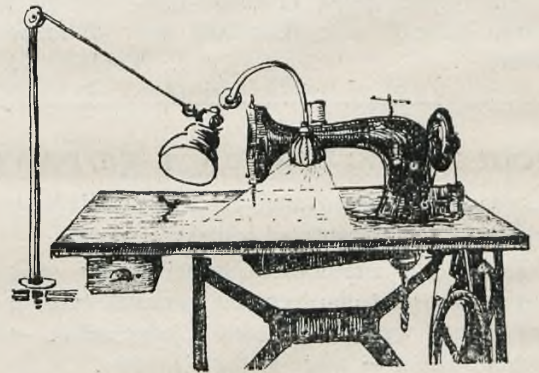
wiersz 21-szy zamiast 105 ma być 95,—.

Z tego wynika różnica w cenie samego Ulstra 10 zł wyższa i to też całą sprawę pogarszało i było powodem nadesłania protestu z grona czytelników, co niniejszem uznajemy i prostujemy. Również na str. 3 wiersz 8 od dołu licząc zamiast G ma być K.

Red.

Specjalna lampa do oświetlenia maszyn do szycia.

Maszyny do szycia, haftowania, obszywania dziurek i tym podobne typy znajdujące zastosowanie w warsztatach przemysłu konfekcyjnego, w bielizniarstwie, większych szwalniach, cholewkarniach, fabrykach obuwniczych względnie oddziałach kamaszciarstwa, ustawione rzędami, zaopatrzone są przeważnie ze względów praktycznych w osobne lampy lub żarówki elektryczne, choć o mniejszej sile świetlnej. Mimo to niektóre części maszyny rzucają cień na materiał lub do szycia przeznaczony i znajdujący się pod maszyną przedmiot, co przy pracach precyzyjnych wymaga niekiedy przytrzymywania lampy dla bezpośredniego oświetlenia wąskich chwytaczy. Nie potrzeba tu dodawać, że tego rodzaju niedomagania w oświetleniu maszyn do szycia utrudniają pracę i zmniejszają wynik jej wydajności, co szczególnie jak wspomnieliśmy, daje się we znaki przy misternych robotach, gdzie dokładność szycia stanowi wartość wykonania całego przedmiotu.

Praktyka i doświadczenie wykazały, że im bliżej igły, stópki i chwytaczy mieści się źródło światła, tem jest ono korzystniejsze oraz pożyteczniejsze dla wskazanego celu, gdyż zapobiega tworzeniu się cieni, utrudniających szycie. Lampa, przeznaczona do oświetlenia maszyny do szycia, musi odznaczać się zatem dwoma zaletami a mianowicie: przestawialnością we wszystkich kierunkach oraz małym reflektorem, zapobiegającym rozpraszaniu się promieni świetlnych. I otóż po wielustronnych i długich próbach praktycznych, skonstruowano w Niemczech tego rodzaju specjalną lampę do oświetlenia maszyn do szycia, która wszelkim wyżej przytoczonym warunkom w zupełności odpowiada. Lampa ramienne tego typu jak przedstawia zamieszczona rycina, z ruchomym i przestawialnym we wszystkich kierunkach reflektorem, znalazły w Niemczech w szybkim tempie rozpowszechnienie w szwalniach przemysłu konfekcyjnego i obuwniczego.

Podstawę nowej lampy do oświetlenia maszyn do szycia tworzy pionowy słupek podporowy wykonany z rury, który można obracać. Słupek pod-

porowy przymocowany jest do stołu maszyny. Kołanko przegubowe, którem połączony jest wysięgnik ramienny, zezwala na ustawienie lampy wyżej lub niżej, zależnie od potrzeby. Mały reflektor wykonany z blachy emalowanej, połączony jest z wysięgnikiem ramiennym podwójnym kolankiem przegubowym, dzięki czemu reflektor ustawić można w każdej życzoney pozycji. Wielkość reflektora jest tak obliczoną, że znajduje w nim dostateczne pomieszczenie 25-watowa żarówka elektryczna. Naskutek prostego tego urządzenia, lampę ustawić można w dowolnej pozycji tak jak tego wymaga konieczność dokładnego oświetlenia przedniej części maszyny a mianowicie stópki, igły i chwytnicy, wobec czego ścieg szycia można najdokładniej i bez najmniejszego trudu kontrolować, co przy dotychczasowym zwykłym oświetleniu było niemożliwym, gdyż tworzący się cień przeszkadzał.

Przy budowie tych lamp jeden jest jednakże szczegół, na który zgóry zwrócić wypada uwagę, gdyż może on w praktyce wystąpić jako ujemna strona tej nowości. A mianowicie, kolanka przegubowe muszą być z konieczności bardzo odporne i najściślej wykonane, ażeby nie obluźniały się przez ciągłe ich używanie, przedewszystkiem zaś pod wpływem nieustannego wstrząsu i wibracji maszyny. Przez obluźnienie kolanek lampa nie utrzymałaby się w życzoney pozycji, lecz powolnieby opadała. Ze względu na wibrację maszyn do szycia, stosuje się do omówionego celu również specjalne, odporniejsze żarówki elektryczne jak Bergmanna żarówkę spiralną, „Osram Centra“, żarówkę „Radium-S“, Pintscha „Spirilla-żarówkę, itp., których konstrukcja mniej jest wrażliwą.

Jak przekonujemy się z powyższego, prosty ten, lecz praktyczny przyrząd, stanowi znaczne ulepszenie dotychczasowych metod oświetlania maszyn do szycia.

Powyżej opisane lampki z przyrządem są do nabycia w cenie okazyniej zł 15 za sztukę u Alfryda Szybarta Kraków Działowska 73, koszta pocztowe zł 1.50.

Bez tej siły człowiek by nie ruszył naprzód, albo robiłby to pomału. Tą siłą która ciągnie człowieka naprzód w życiu jest „nauka“. Jest ona tym słoniem, który daje siłę do dźwigni.

My pracujemy w przedsiębiorstwie, a już znaczny okres czasu minął i nie widzieliśmy właściciela, pomimo tego jest on dźwignią, tą siłą która kieruje przedsiębiorstwem. On materialnie i umowo utrzymuje i rozwija, a my z tego korzystamy, każdy z nas w naszym życiu pchany, ciągnięty jest niewiadomą siłą; nie może być dobra idea.

Może to być nasza małżonka, pomagająca nam w zrealizowaniu naszych zamiarów, i zachęcać do nich. Może to być dobre słowo zachęty, do wytrzymałości od naszych towarzyszy. Może to być wpływ rodziców, albo co najczęściej bywa potrzeba materialnego zabezpieczenia sobie życia. Zawdzięczamy tej sile, nietylko nasze trudy, zmagania, ale i sukces, a za tem i naszą fortunę. Powyższy obraz któryśmy wytworzyli w naszej myśli uczy nas nietylko tego, że każdego z nas jakaś siła pcha naprzód, ale w każdym wypadku, chociażby w najgorszym. Jak człowiek potrafi myśleć, to wynajdzie sposób, jak z przykrego położenia wy dostać się na wyżynę. Człowiek nigdy w życiu nigdy nie byłby w sile ruszyć tego wozu, gdyby nie wynalazł sposobu i zrobił niemożliwe, możliwym. Idea, pomysł, sposób jest początkiem każdego czynu, dzieła i pracy. Poczynając jakiś czyn pytamy siebie czy on się nam uda, bo zastanowienie to powinność w pracy.

Dlatego należy zdrowo myśleć, nie zamglonemi oczami na świat, tworzyć idee, uczyć się w potrzebie pomagać i pamiętać, że zwierzę jest bezczynne, bo nie umie tworzyć idej. Takim samym będzie człowiek, jak nie nauczy się rozsądnie myśleć.

Gdyby nie czyjeś idee byłibyśmy dzisiaj stali na poziomie cywilizacji bardzo nisko tak jak Australczycy lub inne ludy. Dzięki idejom i ich udoskonaleniu społeczeństwo rośnie materialnie i duchowo.

Najwięcej dobra, pociągającej siły, może nam dać dobry przykład i nauka, jak również czytanie pożytecznych książek i czasopism, co w nich znajdziemy całe skarby dobrych myśli i wskazówek, porad i przykładów. Dobra książka jest niby tym źródłem, z którego czerpią wodę do picia i nie zrobią żadnego znaku. Dlatego korzystać przy każdej nadarżającej się sposobności z drukowanego słowa, które wszystkim daje jednakołą korzyść i poradę do dźwignięcia tego wozu, którym jest to życie w walce o byt. *W. Huryn.*

Idea początkiem każdego czynu!

(zawsze naprzód nigdy wstecz).

Kto uczęszcza na cyrk zapewne widział następującą sztuczkę: na arenie stoi wielki wóz, na nim siedzi więcej jak 20 ludzi, do wozu przyczepiony zwyczajny mężczyzna, a do szyji jego przywiązany posmykiem słoń. Słoń poruszając się naprzód ciągnie za szyję owego mężczyznę a z nim wóz z ludźmi.

Wydaje się to wprost niemożliwym, a to potrafi każdy człowiek jak tylko wyszuka odpowiedni sposób, jak wyszukał go cyrk.

Każdego człowieka jak w tym przykładzie, ciągnie coś naprzód.

Jest to siła niewidzialna, jak dla niego tak dla drugich.

Rzetelnie, oszczędnie, starannie, pilnie
jak pszczoły,
Głową, rękami, rzemiosło i dziś egzysten-
cyję tworzy.

Krój czamarki dla księży.

Plecy.

Przystępując do konstrukcji pobocznego rysunku, rysuje się wpierw linje zasadnicze, to jest kąty znaki kropkowane. W kącie odmierzam 2 cm, poczem przykładam centymetr i znaczę miarę miarę grzbietu 24 cm, następnie stan 44 i całą długość 102,

W pasie wchodzę 2 cm i ciągnę linję od szyji wdół.

Oznaczam wysokość ramiączka $\frac{1}{3}$ od miary grzbietu jest 8 cm.

Odmierzam szerokość plec $19\frac{1}{2}$ cm, karczek $\frac{1}{3}$ od szerokości plec z przypuszczeniem jest 7 cm' Słupek plec w pasie jest $\frac{1}{3}$ od miary plec + $\frac{1}{2}$ szeroki.

Na linii pod pachą dzielę szerokość plec na połowę i okrąglę łukiem według wzoru tak jak przy surdutach zaznaczam linje plec.

Szerokość plec dołem jest ta sama jak górna część plec.

Na fałdy przypuszczam 12 cm.

Krój Przędka.

Po wyrysowaniu plec oznaczam na linii pod pachą średnicę szerokości pachy jest $\frac{1}{4}$ obj. piersiowej + 1 cm wypadnie 13 cm, następnie punkt do linii oznaczenia czubka przodu dalszy punkt, do oznaczenia szerokości przodu razem z plecami wyniesie $\frac{1}{2}$ obj. p. + 5 cm. Prawa strona przodu jest o 7 cm szersza. Boczek dołem ma 3 cm odstępu od plec i jest $\frac{2}{3}$ miary plec szeroki.

Podcięcie szyji jest $\frac{1}{4}$ obj. piersi — 1 cm i 1 cm więcej niż u marynarki. Długość przodu wynosi poniżej linii pasa $\frac{1}{10}$ miary w pasie + $\frac{1}{2}$ czyli w tym wypadku 5 cm. Reszta kontur wykona się jak rysunek wskazuje.

Krój Spódnicy.

Najpierw ciągnę linję od końca przedłużonego boczka do przodu i w środku wyżłobiam $1\frac{1}{2}$ cm.

W przodzie ciągnę linję spadzistą dodając u dołu na klosz 5 cm.

Długość spódnicy reguluje się według długości plec.

Szerokość tylna u dołu wypadnie gdy przyłożymy w róg pod boczkiem do wyżłobionej linii.

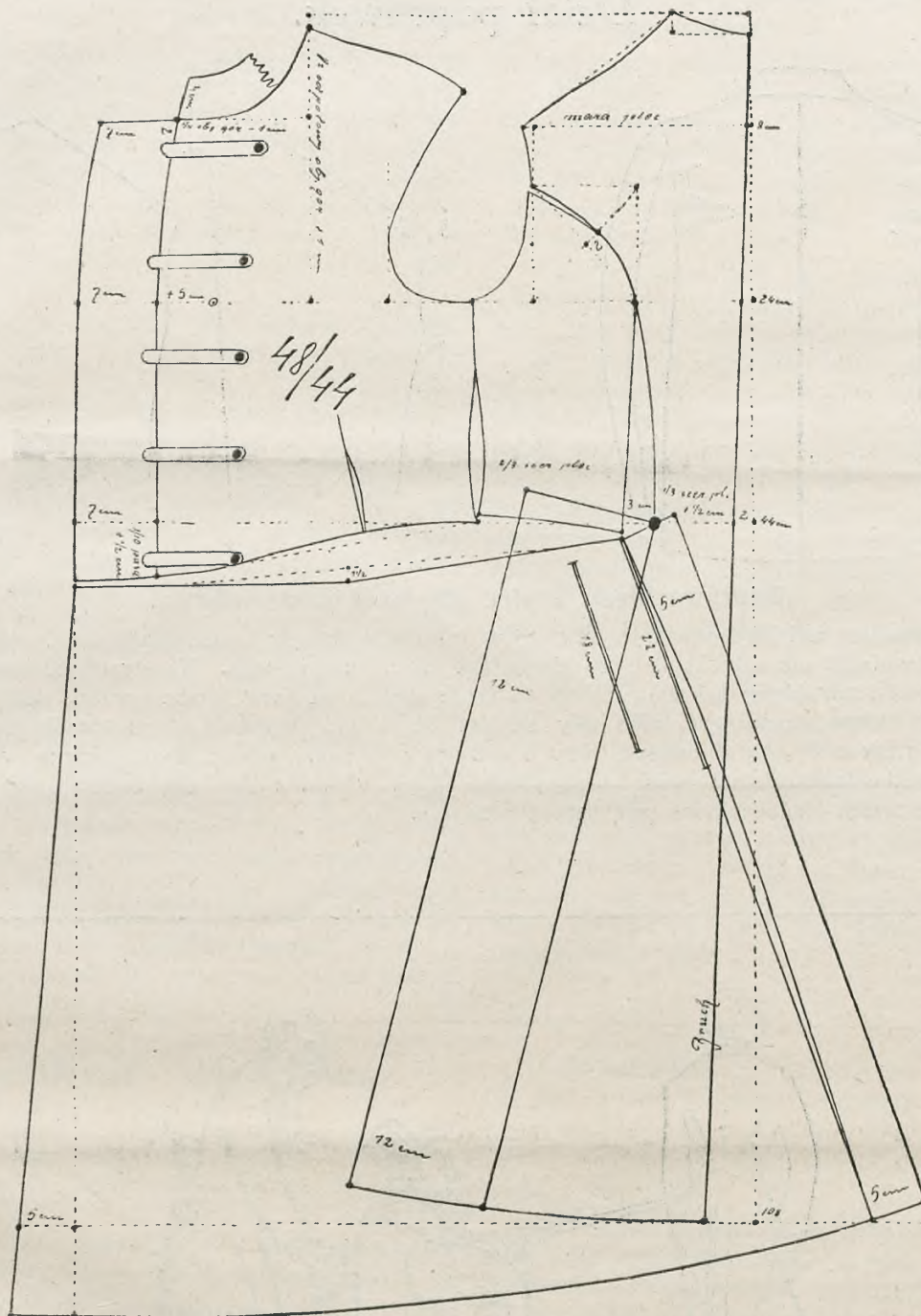
Do wypadłej linii winklowej dodaję 5 cm na fałd i 1 cm na obłęg na biodra, resztę wykonam fałd remnie według wzoru.

Kołnierz okrągły kościuszkowski.

Rękawy zwykłe tylko z mankietem polskim.

Suknia taka jest bardzo strojna, może być też obszywana wjedwabną taśmę.

Krój czamarki dla księży.

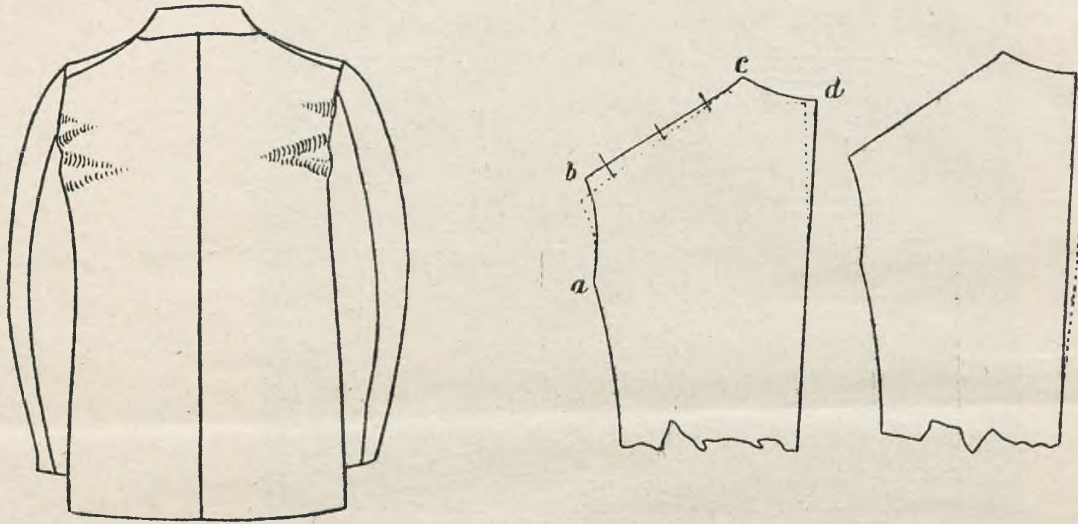
Skala $\frac{1}{6}$ natur. wielkości.

Miary: 24. 44. 108. $19\frac{1}{2}$. 48. 44. 50.

Czytelnicy! Wpłacajcie natychmiast prenumeratę za bieżący i zaległe kwartały.

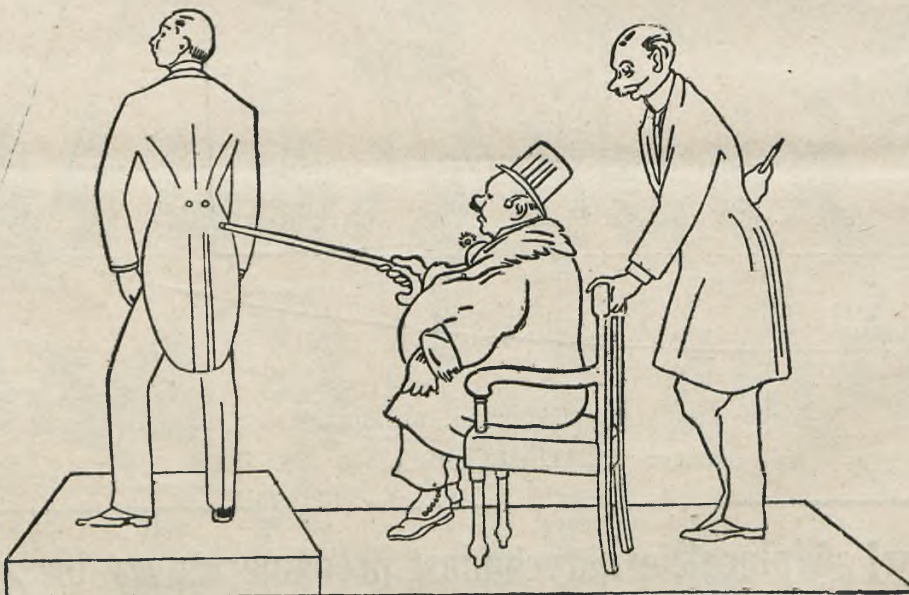
Prenumeratorom zalegającym za rok 1930 wysyłamy pobrania, o ile nie zapłacą do 10. bm.

Dział poprawek.

Naprawa błędu u plec gdy przy pasze odstają.

W tym wypadku taki błąd powstaje, gdy klient ma plecy okrągłe i odstające łopatki, czego krawiec przy braniu miary i przymiarce nie zauważył, tylko krajał tak jak na normalnego. Na wystające łopatki lub okrągłe plecy trzeba już krój i odrobienie zastosować, co do kroju plec to na szew trzeba owalnie dodać patrz rysunek 3-ci, a przy pasze krótko zaprasować, albo gdy się już źle skroiło naprawić w ten sposób jak nam ryc. 2-ga wskazuje, przy d szew o $1\frac{1}{2}$ cm przełożyć, przy b o 2 cm z ramienia zebrać, [flanekę trochę wypuścić. Biorąc miarę przez kamizelkę trzeba kazać gościowi marynarkę zdjąć, wtenczas się taką [budowę plec lepiej] rozpozna, zamierzy i uniknie takich błędów, które całą sztukę zeszpeca.

Ku zdziwieniu krawca grubas 160 cm w pasie mówi: Żądam takie ubranie do talji.

Sztuka dobrego prezentowania się.

Adolf Menjou, największy elegant podaje wskazówki.

Za niewątpliwie eleganckiego i dobrego ubranego pana uchodzi dziś artysta filmowy Adolf Menjou. Obojętnie, w jakim garniturze on się zaprezentuje — zawsze będziemy mieli wrażenie, że mamy przed sobą rzeczywiście doskonale ubranego pana. Z tego powodu nadaje Adolf Menjou modzie męskiej pod pewnym względem ton. Interesującym będzie posłyszeć, jak ta elegancka gwiazda ekranu wyraża się o sztuce eleganckiego ubierania się.

Sztuka dobrego ubierania się i dobrej prezencji, twierdzi Adolf Menjou bardzo słusznie, wymaga tylko bardzo mało czasu. Nadmiar pracy i znana wymówka „mieć za wiele do czynienia“ nie mogą usprawiedliwić zaniedbanej garderoby. Najważniejszą receptą, aby pomimo wszystko dobrze wyglądać jest ta, **aby każdą część garderoby odpowiednio pielęgnować**. „Staraj się sam o swe ubranie“ woła Menjou do każdego mężczyzny, bo nikt nie jest tak doskonale obeznany z właściwościami garderoby, jak jej właściciel osobiście, bo nikt nie wie tak dokładnie jak on sam, na które miejsce na spodniach rozlał się ubiegłego wieczoru koniak.

Złota zasada, która stanowi najistotniejszy przepis elegancji garderoby jest następująca: **Ubranie należy wyszczotkować zawsze gruntownie i dokładnie** i to regularnie, obojętnie, czy się ubranie nosi, czy też nie. Również szafy nie przpuszczające pyłu są koniecznością nieodzowną, bo pył jest największym wrogiem dobrych materiałów. Aby zachować fałdę wyprasowaną na spodniach koniecznym jest zacisnąć je dokładnie na prążaku, należącym do ramiażka.

Ciekawym jest spostrzeżenie ze skarbnicy doświadczeń tej gwiazdy ekranu, aby zawieszać każde ubranie

na tem samym ramiażku. Menjou twierdzi, że wychodzi to ubraniu na korzyść, z jakiego jednak powodu, nie umie powiedzieć. Dalej poleca on, aby wyprasowanie garderoby wyprowadzał zawsze fachowiec, ponieważ inaczej tworzyć się mogą fałdy na niepożądanych miejscach, co bardzo ujemnie wpływa na ogólny wygląd eleganckiego pana.

Rzeczą jasną jest, jak podkreśla Menjou, żeby wszystkie części garderoby oraz wszelkie modne akcesoria były wyglądem siebie doskonale uzgodnione, aby i pod tym względem nie odczuwało się zaniedbania. Najwykwintniejszym uważa Menjou zawsze spokojną harmonję kolorów ubrania, kapelusza, zarzutki i skarpetek. Również krawat nie powinien się wybijać za bardzo, i to tylko wtenczas, gdy wygląd ogólny jest tak beznagannym, że można sobie pozwolić na ewentualnie zwrócenie uwagi na siebie. Wreszcie nie jest tak ważnym, mówi dalej ten doświadczony w sprawach mody męskiej interlokutor, nosić „modny“ przedmiot, ale raczej taki, który dostosowuje się do osobistości właściciela.

Wszystko, co ten zawsze dobrze ubrany artysta mówi na temat kwestji „ubierania się“ nie jest zasadniczo niczem innym, jak tem, cośmy zawsze uważali jako główne wytyczne dla dobrze ubranego pana. Majster krawiecki powinien pamiętać zawsze o tem, aby klienteli owej zwracać uwagę na **konieczność** pielęgnowania garderoby. Wynika z tego, że sztuka dobrego ubierania się nie polega wyłącznie na dobrze wykonanym ubraniu miarowem, ale również od racjonalnego pielęgnowania tegoż.

Uer.

Zadowolenie zawodowe.

„Leży doskonale“ powiedziałem przy ostatnim sprzymierzeniu mego włosanego ubrania do majstra Dobka — „jestem zadowolony i pan też nim być może: dzieło się udało!“

„Co pan mówi o zadowolenie — garnitur zrobiłem i jaki stary weteran roboty miarowej zasługiwałbym na przyganę, gdyby okazać się miał jakiś błąd. Dla zwykłej postaci normalnej nie potrzeba nadzwyczajnych zdolności. W pracowni czeka robota — palto dla burmistrza — tam się szyje i przypina, przymierza i kraje, a potem znów nowa robota — pracować, płacić, pracować, płacić, głowa pełna troski, — ach...“ —

„Ależ kociany panie majstrze, to brzmi jak plan zwątpienia, co mi pan opowiada. Paskudny nastrój! Tu pomaga najlepiej cygaro i wygadamy się! Niech pan nie spogląda na zegarek. Właśnie wybiła siódma — koniec pracy! Proszę niech pan zapali...?“

„Dziękuję —! dobry gatunek...!“

„No widzi pan, — gdybym się pana teraz zapytał, jak się panu powodzi, panie majstrze, powie mi pan napewno...“

„... pod psem! Myśli wogóle nie wypuszczają człowieka z kieratu!“

„Z kieratu? Krawiectwo przedstawiałem sobie zawsze jako bardzo interesujący zawód. Pół rzemiosło — pół sztuka. Samodzielność, działalność twórcza...“

„Zupełnie słusznie. Ale gdy obliczę kasę po zamknięciu sklepu, przy końcu miesiąca, względnie przy bilansie rocznym, stwierdzam, że nie zarobiłem ani grosza Tygodniówki, podatki, czynsz dzierżawny, utrzymanie rodziny, czesne za dzieci. — dawniej...“

„Zawodu nie powinien pan identyfikować ze stosunkami obecnymi. Dawniej wszystkie zawody odrzucały zyski, majster mógł zarobić i oszczędzać. Dziś póżera nas państwo ze skórą i kośćmi. Jest źle. Ale to nie powinno psuć nastroju zawodowego!“

„Krawiectwo na miarę zeszło na psy!“

„Oho, panie majstrze, zdaje mi się że pan patrzy bardzo krótkowzrocznie. Dajmy na to, że byłbym wielkim czarodziejem i że mógłbym pana przy pomocy sztuczek magicznych przenieść do innego zawodu, — na cóż chciałby pan zamienić krawiectwo...?“

„Hm, hm, hm...“

„Pańskie hm-hm tłumaczę sobie, że nie zna pan żadnego lepszego zawodu. I ma pan rację, panie majstrze. Niechże się pan trochę zorientuje. Szewcy zostali przez przemysł obuwniczy zupełnie zdegradowani do naprawek. Stolarze, ślusarze, malarze, tapicerzy dostają pracę po cenach przetargowych, niższych do 50 proc. od cen normalnych, a gdy przychodzą po swoje należitości, ogłasza budowniczy plajtę. Ugoda do 50 proc. i pod tem. Stolarze i tokarze pracują prawie wyłącznie dla magazynów mebli, zmuszeni aby ich zdolności zawodowe prześcignęła maszyna. Błacharze nabywają swe rynny gotowe z fabryk, ponieważ nie mogą ich po tak tanich cenach w warsztatach swych wykonać a jako rzemieślników używa się ich jedynie do odtajania misek w ustępach. O konkurencji, jaką rzeźnicy i piekarze w fabrykach konserw i chleba mają nie chcę wcale mówić. Fryzjerzy stracili prawie swą całą klientelę meską od czasu wynalezienia aparatu do golenia. Kamieniarza zabiła epoka betonu, rymarzowi zabrał przedmiot jego pracy, konia — automobilizm a wiele innych zawodów znajduje się również na etacie wymarcia. Inaczej krawiec: dopokąd będą istnieć ludzie, potrzebna będzie garderoba, a moda jest taką siłą popędową, która zawsze się będzie starała o pracę dla krawiectwa.

„Ale konfekcja...“

„Konfekcja jest złą konkurencją to prawda. Ale jest ona postawiona maszynowo i dostarczać może jedynie roboty masowe i unormowane. Tam gdzie szew i krój odchylają się od szablonu, musi dopomagać krawiec — musi działać ręka i umysł. Jak wiadomo zwiększają się po rewolucjach i przesunięciach czasowych wymagania nowej generacji: chce się ona wynieść ponad masę. A z powodu, że nie posiadają ludzie ci żadnych własnych wartości wewnętrznych, rozpoczynają oni swe przeistoczenie „od zewnątrz“. Krawiectwo miarowe opiera się na uczuciu indywidualności i próżności u człowieka, na dwóch właściwościach, które są nieśmiertelne. Więc panie majster...“

„Tak, ale...“

„Żadnego „ale“. Jest ono wrogiem każdej rzeczywistości. Niech się pan cieszy, panie majstrze, że pan jest majstrem krawieckim. Niech pan będzie zadowolony! Wtedy znajdować się będzie pan na właściwej drodze!“

— rzski —

Nieco z Wieluńskiego.

Na całym terytorjum Rzeczypospolitej P. pracujemy około garderoby dla mieszczan czy włościan i jednolite posiadamy zadanie, jednak pomimo tego nie jesteśmy jednakowo zorganizowani, kiedy zwrócimy uwagę

na Woj. Śląskie czy Poznańskie przyznać należy, iż są tam krawcy należycie zespoleni we swoim rzemiośle, przezco wykonalność za garderobę się dodatkowo opłaca. Przejdziemy dalej na t. zw. „kongresówki“ to nieraz odpowiemy, że tu krawcy są mniej zorganizowani, idąc luzem co powoduje nieopłacalność pracy. Biorąc pod uwagę pow. Wieluński, w którym umieszczeni tu krawcy na prowincji idą każdy po swojemu, brak węzeł jednoczących naszą dziedzinę pracy, brak stabilizacji cen na wykonaną pracę krawiecką, słowem cena od ubrania spadła do minimum. Najdroższy krawiec który pobiera od ubrania 20 zł do 25 zł krawiec taki jest wyróżniony u klientów jako niby drogi. I cóż powiemy w takich warunkach o prenumerowaniu pisma, słyszałem u bliskich sobie krawców, że niestać ich na pismo fachowe „Odzież“, narzekania, że przyjąć musimy z ubolewaniem, że takie czasy nastały. Cieszyliśmy się w swoim czasie nowej ustawie rzemieślniczej, która jednak nie nam dobrego nie przyniosła, bo gdy chcemy wyzwoić ucznia na czeladnika to jedź bracie z prowincji do Łodzi a i to znak zapytania? czy zostanie wywołony, bo na wsi brak szkoły dokszałcającej, którą ustawa wymaga, czasy dziś są trudne, kryzys bije po skórze i krawca, bo jeżeli produkt rolniczy jest tani to i krawiec z pracą na rozdrożu. Ciekawi jesteśmy czy choć 20 roku w naszej niepodległej Polsce dojdzie do należytej gospodarki w państwie, by narzekania kupca czy rzemieślnika raz się skończyły.

Maksymilian Kowalczyk,
Czastary.

Zestawienie przeciętnych cen za ubrania miarowe i konfekcyjne w różnych krajach Europy.

	za ubrania miarowe przeliczone na zł	Konfekcyjny gatunek średni
W Belgji	350 zł	120
„ Danji	336 „	250
„ Niemczech	350 „	170
„ Anglji	560 „	180
„ Francji	285 „	170
„ Włoszech	260 „	130
„ Hiszpanji	240 „	150
„ Szwajcarji	380 „	160
„ Szwecji	400 „	200
„ Austriji	225 „	140
„ Jugosławji	230 „	90
„ Polsce	220 „	80
„ Czechosłowacji	250 „	100

To zestawienie daje nam pogląd na położenie krawiectwa w Europie.

Bardzo taną konfekcją wytwarza się w Polsce, następnie w Jugosławji, Włoszech i Czechach, w Austriji i Hiszpanji, gdzie dobrą robotę wykonują za tanie ceny, za to w Anglji i Szwecji mają wysokie ceny za robotę krawiecką.

Spojrzenie na tabelkę przedstawi nam też różnicę cen ubrań miarowych od konfekcyjnych, z czego wynika, że

w Danji ubrania konfekcyjne są na droższe a następnie w Szwecji. W Anglii zaś robota miarowa najdroższa.

Według pism zagranicznych E. M. Z.

Jak się stwierdza zapotrzebowanie materiału na ubranie lub palto.

Najpraktyczniejsze, najszybsze i najpewniejsze stwierdzenie jest w ten sposób:

Na ubranie dla cienkiego

biorę miarę obwodu piersi	80
„ „ pasa	74
„ długość spodni	96
zlicza razem metr.	2,50

Na ubranie średnie

miara obwodu piersi	94
„ „ w pasie	84
„ dł. spodni	102
metr.	2,80

Na ubranie dla otyłego

miara obwodu piersi	112
„ „ w pasie	124
długość spodni	104
metr.	3,40

Na Palety średnie

obwód piersi	98
„ w pasie	92
$\frac{1}{2}$ plec	20
metr.	2,10

Palety na otyłego

obwód piersi	116
„ w pasie	122
$\frac{1}{2}$ plec	22
metr.	2,60

Obliczenie to bardzo ważne dla początkujących, gdy starsi praktycy potrzebują trochę mniej. Chcąc więcej oszczędzić trzeba wpraw na wszelkie części ubrania zrobić modele czyli wykrojki.

W najbliższym czasie uruchomi Śląski Instytut Rzemieślniczo-Przemysłowy w Katowicach

KURS MODNIARSTWA

Nauka obejmuje: wyrób kapeluszy damskich z różnych materiałów, fasowanie, prasowanie, czyszczenie, pranie, zmniejszanie i powiększanie kapeluszy, wyrób baretów, kalkulację wykonanych robót, oraz materiałowstwo.

Wykłady i ćwiczenia praktyczne będą się odbywać 3 razy w tygodniu w godzinach wieczorowych.

Zgłoszenia należy kierować do Śląskiego Instytutu Rzemieślniczo-Przemysłowego w Katowicach przy ul. Słowackiego 1. III. p., gdzie również udziela się bliższych informacji codziennie w godzinach urzędowych od 9—13 i od 16—18, w soboty od 9—13.

Skrzynka pytań i odpowiedzi.

1. Czy osoby prawne (spółdzielnie, stowarzyszenia, spółki) mogą samoistnie wykonywać rzemiosło?

Osoby prawne mogą prowadzić warsztaty rzemieślnicze, jednakże muszą ustanowić kierownika warsztatu, który powinien posiadać ustawowe warunki do samoistnego wykonywania rzemiosła.

2. Jak mają postąpić rzemieślnicy starszej generacji, którzy dotąd kart rzemieślniczych nie otrzymali, aby je uzyskać?

Winni zgłosić się do referatu przemysłowego w starostwie, gdzie zostaną poinformowani, jak mają postąpić.

3. Kto, kiedy i jak może wystąpić o odebranie drugiemu karty rzemieślniczej?

Występowanie osób pojedynczych nie jest wskazane, natomiast, o ile ktoś uzyskał kartę rzemieślniczą na zasadzie nieprawdziwych dowodów, sprawą taką należy zainteresować miejscowy cech, który będzie wiedział, jak dalej postąpić.

4. Jak można zabronić niepełnoletnim i niewykwalifikowanym samoistnego wykonywania rzemiosła?

Jeżeli osoba, nie posiadająca ustawowych warunków do samoistnego wykonywania rzemiosła, mimo to warsztat rzemieślniczy prowadzi, należy o tem donieść miejscowemu starostwu, które obowiązane jest zabronić takiej osobie samoistnego wykonywania rzemiosła.

5. W jaki sposób należy zwalczać pośrednictwo kupców między rzemieślnikiem a klientelą?

Każdy kupiec, chcący zajmować się pośrednictwem między rzemieślnikiem a klientelą, musi zgłosić do starostwa rozpoczęcie wykonywania przemysłu, polegającego na przyjmowaniu zamówień na pewne roboty (szewskie, krawieckie i t. p.). Taki kupiec będzie musiał wykupić osobny patent, opłacać podatki, a nadto w lokalu swym wywiesić listę osób, którym będzie oddawał przyjęte zamówienia do wykonania. Gdyby działalność takiego pośrednika specjalnie dawała się rzemiosłu we znaki, najlepiej jest tak postąpić, jak krawcy w Lublinie: uchwalili nie przyjmować robót od kupców. Niezależnie od tego Izba Rzemieślnicza czyni starania, aby dotychczas obowiązujące wyjaśnienie Ministerstwa Przemysłu i Handlu zostało zmienione w tym kierunku, że kupcom nie wolno przyjmować zamówień na roboty rzemieślnicze.

6. Czy można zmusić rzemieślnika do wydania świadectwa, stwierdzającego, że dana osoba pracowała u niego przez 5 lat?

Tak jest. Każdy pracodawca obowiązany jest wydać swemu pracownikowi świadectwo, stwierdzające przez jaki czas i w jakim charakterze był zatrudniony. W świadectwie nie wolno umieszczać żadnych uwag, w szczególności takich, któreby pracownikowi utrudniały znalezienie pracy. Jeżeli przemysłowiec nie chce wydać świadectwa, to pracownik może go pozwać przed sąd pracy o wydanie świadectwa np. w ciągu tygodnia, a sąd pracy może na opornego pracodawcę nałożyć grzywnę za każdy dzień opóźnienia w wydaniu świadectwa.

Niezależnie od tego można uzyskać świadectwo za pośrednictwem inspektora pracy, który może pracodawcę ukarać grzywną.

7. Czy będą mieli prawo zdawania egzaminu uproszczonego ci, którzy po 15. grudnia 1927 r. otrzymali karty rzemieślnicze na podstawie dyspensy?

O dopuszczeniu do egzaminu uproszczonego decyduje chwila rozpoczęcia samoistnego wykonywania rzemiosła. Każdy, kto samoistnie prowadził rzemiosło przed 15. grudnia 1927 r. może przystąpić do egzaminu uproszczonego, bez względu na to, na jakiej podstawie ją uzyskał.

8. Czy rzemieślnicy, którzy pracują bez pomocy, również powinni egzamin składać?

Egzamin mistrzowski jest konieczny dla tych wszystkich rzemieślników, którzy zechcą po 15. grudnia 1930 r. zachować sobie prawo trzymania terminatorów.

Urzednicy administracyjni otrzymają mundury.

Jak będzie wyglądał mundur urzędnika?

Już od dłuższego czasu w sferach miarodajnych omawiany był projekt wprowadzenia dla urzędników administracji ogólnej mundurów służbowych. Wprowadzenie umundusowania dla urzędników podyktowane jest względami na dobro i sprawność służby, zwłaszcza służby zewnętrznej.

Projekt wprowadzenia mundurów dla urzędników został już zaaprobowany przez ministerstwo spraw wewnętrznych i będzie przesłany Prezydium Rady Ministrów do zatwierdzenia.

Według projektu mundury mają być koloru granatowego. Czapka jest kroju policyjnego, z wypustką amarantową ze srebrnym paskiem i okutym daszkiem, bluza kroju marynarskiego z dwoma rzędami srebrnych guzików.

Na kołnierzu umieszczone będą patki koloru amarantowego z odpowiednim naszyciem srebrnym galonem, stosownie do rangi i stopnia służbowego. Takie same naszyjniki będą umieszczane na rękawie.

Granatowe spodnie będą na szwach miały wypustki amarantowe. Do munduru przepisany jest biały kołnierz i czarny krawat.

Równocześnie projektodawcy munduru dla urzędnika administracji ogólnej mają zamiar wprowadzić mundury galowe, a to przede wszystkim dla wyższych urzędników administracji, a więc wojewodów, wicewojewodów, naczelników wydziału itd.

Według projektu mundur galowy polski ma być podobny no galowego munduru marynarki światowej. Nakryciem głowy będzie kapelusz ozdobiony strusimi piórami.

Dla wszystkich urzędników przepisana będzie odnośnik przy czynnościach służbowych na zewnątrz szpada.

Wyrównywanie cen przędzy

wobec mocnej tendencji na wełnę.

Pod wpływem nadchodzących do Łodzi informacji o dalszym przebiegu wełnianych aukcji londyńskich rynek przędzy czesankowej kształtuje się bardzo mocno. Według informacji otrzymanych przez Łódzkie Przedzalnictwo czesankowe od

swych przedstawicieli w Londynie cena surowej wełny w okresie od otwarcia aukcji, t. j. od 10. marca do 23. marca zwyżkowała o przeszło 10 proc. W związku z tem panuje na rynku łódzkim bardzo mocna tendencja na przędzę czesankową, zwłaszcza na przędzę szewiotową. — Częściowa zwyżka cen przędzy czesankowej na rynku łódzkim uważana jest w kółach przędzalników za proces wyrównawczy, gdyż dotąd ceny te kształtowały się niżej poziomu kosztów własnych. Ten proces wyrównawczy na rynku przędzy czesankowej trwać będzie niewątpliwie aż do momentu, w którym ceny te dojdą do odpowiadającego obecnej sytuacji rynkowej poziomu.

Program

Kursów Kroju zatwierdzonych przez Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego reskryptem z dnia 31. 7. 1929 L. III D 5768.

Plan nauki kroju damskiego i dziecięcego.

Czas trwania około 60 godzin.

1. Rozpoznawanie figur i branie miary,
2. Szkielet, plecy i linje zasadnicze czyli wprowadzenie w metodę kroju,
3. Rysunek jaczki półluźnej,
4. Rysunek jaczki luźnej,
5. Krój jaczki stylowej,
6. Rysunek jaczki sportowej,
7. Rysunek rękawów do żakietów,
8. Rysunek modnej jaczki według żurnalu,
9. Rysunek jaczki fantastycznej,
10. Rysunek sukni w całości, zwykłej, domowej,
11. Rysunek sukni w całości szalowej,
12. Rysunek sukni spacerowcj,
13. Rysunek rękawów do sukien,
14. Rysunek wygodnika,
15. Rysunek płaszcza kimono,
16. Rysunek płaszcza raglan kimono,
17. Rysunek rękawa raglanowego,
18. Rysunek zwykłego płaszcza,
19. Rysunek płaszcza sportowego,
20. Rysunek płaszcza modnego według żurnalu,
21. Rysunek żakietu angielskiego,
22. Rysunek żakietu styl wiedeński,
23. Rysunek różnych kołnierzy 7 wzorów,
24. Rysunek wierzchu na futro gładkiego,
25. Rysunek wierzchu na futro według żurnalu,
26. Rysunek bekieszy,
27. Rysunek peleryny,
28. Rysunek kapturka,
29. Rysunek spodni szerokich pludry,
30. Rysunek spodni — bryczesy sportowe,
31. Rysunek spódnicy zwyczajnej,
32. Rysunek spódnicy kloszowej,
33. Rysunek spódnicy na otyłą osobę,
34. Rysunek spódnicy sportowej,
35. Rysunek spódnicy do konnej jazdy,
36. Rysunek staniczka krakowskiego.

Ubrania Dziecięce:

37. Rysunek staniczka i spodenek,
38. Rysunek jaczki i rękawa na 4 lata,
39. Rysunek płaszczyka na 4 lata,
40. Rysunek krótkich spodenek i kamizelki na 10 lat,
41. Rysunek jaczki na 10 lat.